

Наше Лемко

PIK IV.

Ч. 4 (76)

Львів, 15-го лютого 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморовича 2. Тел. 257-87.
NASZ LEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Огодошення після укуви.

ПЕРЕДПЛАТ В КРАЇ:

Річно 3 зол., Шпіврічно 1-80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Вже присилайте передплату!

Члени Аматорського Гуртка при читальні „Просвіта” у Військмі коло Залужа, по виставі, в середині Впр. о. канонік Петро Андрейчик, місц. український душпастир.

Українські справи в польських парламентах.

(З промови посла Зиновія Пеленського й посла Володим. Целевича).

Жахлива нужда села.

Принявся фальшивий погляд серед загалу, що суспільна опіка належить виключно для міст. Село, то бідне вигодожене село, має бути здане на власні сили. Ним ніхто немає піклуватися. Пересічний рілний робітник на українських землях заробляє денно 50 до 60 гр., а лише в жнива чи сінокоси, через короткий час заробляє 1 зол. чи трошки більше. Ми знаємо про минулорічні події в рудецькому повіті, які так трагічно закінчилися, бо смертю, а тепер в добавку і судовими присудами. Це все повинно звернути увагу, що найвищий час, щоби ін-

спекторати праці, котрих число, як знаємо, в цьому році збільшено, зайнялися рілними і лісовими робітниками, бож дотеперішні голодні заробітки чи то в грошах, чи збірці на вижни на 26 сніп, чеж трагедія. Це причина, яка мусить довести безземельне і малоземельне сільське населення до розпучливих кроків. Справа рілних і лісових робітників на наших теренах — це загалом пекуча справа.

Як маються українські шкільні справи.

Дня 22. січня ц. р. обговорювано на комісії бюджет Міністерства О-

світи. Підчас дебати пос. Целевич ствердив, що нормалізація заломлюється передовсім на шкільному відтинку. З цілої низки узасаднених вимог, які поставила українська сторона, сповнено тільки одну, а саме прийнято 100 учителів на посади. Зате в шкільництві й надалі неупорядкована справа термінової; українські школи в Галичині далі називають „рускими”. Напр. лемківський буквар є справжньою провокацією української нації. Він написаний для нікого незрозумілою мішаниною рілних мов. На одній сторінці букваря знаходиться 100 помилок. Не наступила й досі зміна кресового закону Грабського, який, як звісно, майже нікого не читав у Галичині україн. шкільництво. Пригнітаюча більшість поляків, як вчать у Галичині, цілковито не розуміє української мови. Львівська шкільна Кураторія ставить крайню вороже до справи українського шкільництва. Шкільна влада з розмилом не установляє по школах катехитів греко-кат. віросповідання. Змушують шораз частіше україн. діти до польської молитви. Довелося занювати кількадесять випадків тяжкого побиття, а навіть і смерті, української дітвори учителями. Не краще представляється також політика цього міністерства на відтинку високих шкіл.

ПОДУМАЙТЕ

свійми гроши! Ви за-шадили дійсно, а звідки могли, були зашадити! За-становіться над тією важною дил. Вас справою і постановіть складати від тепер постійно хомби й найнижчі суми на вкладкову книжечку

КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР”

у Львові, ул. Руська ч. 20,

„Просвіта“, чи москвофільське обшество Качковського на Лемківщині.

(ПРОТИВЕНСТВА МІЖ НИМИ НА РЕЛІГІНО-МОРАЛЬНИМ, НАЦІОНАЛЬНИМ І КУЛЬТУРНО-ОСВІТНИМ ПОЛІ).

Наші українські Лемки горнуть ся і повинні горнутися до „Просвіти“, та за те не люблять і не хотять читальськ. т. зв. обшества Качковського. І чинять це слушно і справедливо — і то так з релігійно-моральних, як і національних, як теж і культурно-освітніх оглядів! Чому?

По перше тому, що „Просвіта“ ставиться прихильно й позитивно до католицької Церкви й релігії. На це „Просвіта“ дала багато доказів. І так, коли з нагоди своїх роковин зідів, отворення своїх домівок уряджує вона національно-релігійні торжества, то до звернення дотичних, релігійних відрив і обрядів просить вона засідати українських греко-католицьких священників. Відтак „Просвіта“ шанує й поважає теж католицькі Духовні Власти, а навіть свої домівки, як прим. в Новім Санчі, відступає вона — на слухай потреби — стало на відриву гр.-кат. Богослуження.

Тимчасом москвофільське обшество Качковського та підчинені йому читальні відносять ворожо до греко-католицької Церкви й релігії, а зате ставлять ся прихильно до православної церкви, та до російського православ'я. Російську схизму всюди, а на Лемківщині зокрема, попірає обшество Качковського своїми виданнями, книжками, календарями, запрошуванням схизматичських духовників на свої торжества, зичливим віддаванням своїх домівок на схизматичькі часовні й Богослуження, схизматичською агітацією своїх членів, їхніми брутальними нападами на катол. Єрархію і т. п. Поза тим у читальнях Качковського гуртується у нас з правдиво ріжні, комунізуючі, розкладні елементи по наших лемківських парохіях, прим. у Злочьмі, в Тиліяві, Мисцовой. З цієї причини Лемко, котрий цінить греко-католицьку віру і здорову моральність своїх батьків, відвертається від шкідливого впливу читальне Качковського, а спішить до своєї української „Просвіти“, та до її релігійно-будуючих, морально виховуючих читальне.

Дальше!.. „Просвіта“ — згідно з історичною й етнографічною дійсністю — вчить своїх членів, отже і Лемків, що вони належать до великого, українського народу, котрий вони повинні любити, його історично-бувальницькою дорожити, та шире й позитивно для нього працю-

вати. Натомість обшество Качковського та його читальні годосять і ширять історичні, та народописні фалш і неправду про мину нашу принадлежність до московського народу, а нашої землі до московських, національних волостей. А тимчасом наш нарід не лише своєю історією, своїми національними прикметами й життям, не лише своїми словами, але теж і своїми, живими, безсмертними чинами засвідчує, що він є окремим, від московського відрубним, українським народом, котрого членами є також і Лемки, та до котрого національно належить також і Лемківщина. Цю реальну, історичну правду шораз ясніше пізнають, та шораз глибше розуміють УСІ НАШІ СВІДОМІ ЛЕМКИ, КОТРІ ТАК ТВЕРДЯТЬ І ЦЕ ПРИЗНАЮТЬ, ЩО ЛЕМКО НІКОЛИ НЕ БУВ, НЕ Є, АНІ НЕ БУДЕ МОСКАЛЕМ, АЛЕ Є ПОВСЯКЧАСНО УКРАЇНЦЕМ. Відси до свідомі Лемки люблять свою рідну, українську, національну Матір — „Просвіту“, а з неохотою й відразою відвертаються від москвофільського обшества Качковського. ВОНИ ТЕЖ ДОБРЕ ЗНАЮТЬ, ЩО ЦЕ ОСТАННЕ — ТО ВЛАСТИВО МОСКОВСЬКА ЕКСПОЗИТУРА, СТВОРЕНА ДЛЯ РОЗБИВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, ТА ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАЛАМУЧЕННЯ НАШОГО УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, ЗОКРЕМА НАШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЕМКІВЩИНИ.

Вкінці „Просвіта“ дає також правдиву освіту й культуру своїм членам. Вона видає для них поучаючі книжки, календарі, брошури, оповідання і т. д. Вона плеяє на народню мову, береже її красу й чистоту, чуває й сторожить над її постійним поступом і розвитком. У тих місцевостях, де чинні читальні „Просвіти“, шириться здорова, національна свідомість, освіта й культура. — Затє якжеб інакше є там, де існували, чи існують читальні Качковського. Там зам'єць дійсної, правдивої освіти — темнота, зам'єць любови до своєїго народу — неслівдність, посів братньої ненависти й баламутство, зам'єць плекання сегого рідного правопису й мови — встійний і вертний наворот до пережитків перестарілої й змерлої вже етимології, зам'єць ширення здорових, повчаючих ви-

давництв — кормлення своїх членів одноразовим р'чно й нецікавим календарем, або якимсь іншим, марним виданням, обчисленням на безглузду, партійну капіталізацію нечасного Талергофу, та на юдженія й підбурювання своїх неслівдних читачів проти Українці, і т. д.

Задля цього це нежиттєздатне обшество Качковського в прилодній опінії всіх свідомих Лемків цілкомво занепадо й скрахувало, та — разом з цілим, москвофільським рухом на Лемківщині, та з його місцевим, духовним центром — знайшлося на справдішнім, духовім „устрою“, відокремлене від духового й культурного життя й національних аспірацій наших Лемків. Однак недалеко вже той час, коли то цей рух — враз зі згаладеним обшеством, та зі своїм шогочасним, лемківським осередком — шезнуть теж із свого питркого „устрою“, а на Лемківщині останеться го них отверте й свобідне поле до ширення здорової й творчої, української, національної думки, освіти, науки й культури!.. Клим Бексидський.

НОВА ХВІЛЯ ТЯГАРІВ НА СВЯЩЕНИКІВ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Пишуть нам: Суспільна Обезпечальня в Новому Санчі вимірила в грудні м. р. великі обезпечені складки священникам без огляду на те, чи дотичний священник займає робітників, чи ні. За основу виміру складок взяла Обезпечальня кількість поля, а не вважала під увагу, що поле в горах не приносить майже ніякого пожитку і лежить обложено. Складки вимірила Обезпечальня від 1934 р. ф. так, що деякі священники мають платити по 200—250 зол. Далі, хоч не минув ще речиньч відкликну, Обезпечальня вислала вже свого урядовця до священників, щоб провіряв усе на місці. Цей урядник дуже здивувався, що деякі священники сидять на парохії лише як адміністратори від кількох місцевій і тому неслухно мали би платити за своїх попередників, не раз уже померших, по кількосот золотих. Не диво, що всі адміністратори відмовляються платити ці величезні суми. Одначна на думку цього урядовця священники — адміністратори „повинні білі отримати спадек по пошедників“, і тому, мовляв, мають платити за своїх попередників. Чи це не дивогогляд?

Прихід і розхід лемківського газди.

Як повязати кінці та де наші білянськи?

Ріжні часописи приносять шм багато вісток про зорення держав. Іхне матеріяльне, військове піше, воздушне й морське забезпечування на випадок війни. З ріжних виказів, статистик, білянськ — хоч може й невсе точних, довідумося скільки котра держава видає на о світу, скільки на кримінали, скільки має — очевидно — зареєстрованих безробітних та скільки може бути таких, що їх ніхто не реєструє — прим. наша сільська безробітня молодь. У таких рахункових звістаннях записана теж скількисть видатків на війське, літаки, панцири авта, воєнні кораблі, арчати, скорострільні, кріси, кулі, бомби, гранати.

Всюди, де лиш повернеш свої очі, бюджетні, білянськи, статистики, кожний казкулює, жоби то якнайдовше передержати.

Але це для нас покищо не дуже цікаве — ми з цього не будемо ситі, ані приодіти. Натомість для нас вартісне, як то наш господар на клаптику каменистого, гірського поля дає собі раду разом зо своєю ріднею.

Переведемо наш господарський білянськ:

Припустім, що газда дістає у спадку по своїйому батькові 14 моргів поля, оціненого на 6.000 зл. Хата і стодола на 1.500 зл. Два воли (тяжчий і легкий) — 80 зл. Господарські знарядя (двоє саней, плуг, борони, пила, сокири, ланцюги, мотки, вили, лопати, та ще деякі старі „гратаи“ — 100 зл. Дві корови, являка, кінь — 470 зл. Отже шле майно представляє вартість (рухоме й нерухоме) около 8 тисяч і 150 злотих.

Зате, при записі батько наложив на свого сина (зятя) обовязок: 1) доховати себе й маму до смерти, 2) трьом братам сплат по 1.000 зл., і по 1 корові, двом сестрам по 1.500 зл. і по 1 корові, та (деколи) 1 сіяння, 3) очевидно, кожному з них справити весілля. Отжеж сплат віннесє 6.000 зл. Пять коров і сіяння — 800 зл. Скромні весілля (без панюкки) для 3 братів і 2 сестер разом 1.200 зл. Зальоти, поправини і т. д. — 150 зл. Разом видатки — 8.150 зл. Певно, що ці видатки будуть відповідно менші або більші в залежності до мастковости спроможности окремого газди.

Але ходім дальше. До того головного розрахунку добавимо ще додаткові приходи і розходи. При-

буток у родині шестеро бахурів, христини кожного, найменше по 25 зл. віннесє разом 150 зл. Помре батько чи нянька, похорони скромні (без років) за два: 30 зл. Похорони гостина (оскупно) 100 зл. Принагідні видатки 30 зл. Разом перші видатки 310 зл. Лікування родичів не числимо, бо припускаємо, що вони здорові.

По черзі переведемо річний білянськ лемківського газди.

На „одичене поле висіває газда 8 кірців вівса (3 і пів сотнара — 1 по 18 зл.) — якщо купувати б — 63 зл.; 6 четвертей ячменю (півтора сотнара 1 по 20 зл.) загальної вартости 30 зл.; 6 сотн. бараболь (1 сотн. по 7 зл.) — 42 зл.; 20 літрів конюшини (по 80 гр.) — 16 зл. Обірки не числимо, зате за 5 сотн. „дужлі“ по 12.50 зл. — 62.50 зл. орка (засів, борона) за 14 днів по 4 зл. за один день — 56 зл. Обрібка бараболь, карпелів, капуста аж до виконання (50 днів) трьох наемників лише по 1 зл. — 150 зл. Сінокоси, живна (21 днів по 4 людей за 1.50 зл.) буде разом 126 зл. Привіз не рахуємо, бо кінь свій, зате молочення збіжжя — 40 зл. Це дає в сумі річно 585.50 зл. Отже ке був вклад у поле. Тепер погляньмо, який з того дохід. Припустім, що був добрий рік, поле було добре прогноженє й обробленє, тоді збір вівса подвоїтьсє: 16 кірців (7 сотн. по 18 зл.) — 126 зл. Збір ячменю потроїтьсє та дає 18 четвертей (4 і пів сотн. по 20 зл.) — 70 зл.; бараболь зібрано 60 сотн. (1 сотнара по 6 зл.) віннесє разом 360 зл.; збір конюшини 12 сотн. (по 8 зл.) 96 зл.; сіна 2 сотнари по 9 зл. — 18 зл.; карпелі, буряки, капуста — 50 зл. Солюму не рахуємо, бо стаїнаний пий ми не вчисляти.

Отже газда збере разом за 720 зл. Порівняймо тепер видаток на засів, працю, збір з доходом, то виходить, що газда прирарочав о кругло 134.50 зл.

Але не забуваймо, що можуть бути ще такі доходи: За молоку (літи його не дять) річно було би 120 зл.; за 2 телятка по 8 зл. — 16 зл.; за масло (не вільно їсти!) — 12 зл.; за яйця (а де корм курей?) — 20 зл.; за годованого підсвинка

ЗАКЛАДАЙТЕ КРУЖКИ І ФІЛП „ВІДРОДЖЕННЯ“ РОЗОРТАЙТЕ ПРОТИ-АЛЬКОВИЙНУ ТА ПРОТИКОТИННУ БОРАБЛЬНІ! ТВЕРЕЗІСТЬ — ЦЕ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВЯЗОК КОЖНОГО УКРАЇНЦЯ!

річно 100 зл. Отже додаткові доходи за рік: 402.50 зл. Навижку збіжжя й бараболь треба спожити, а решту залишити на засів.

Вкінці спитимо річні розходи.

1. Податки (грунтовий, вирівнаний, доходовий, мастковий) — 32 зл. Примусова асекурація річно — 3.50 зл. 2. Церковні видатки: на дяка — 1.80 зл. на світло, коляду, дзвоняра — 3.30 зл. 3. Громадські видатки: на варту — 1.50 зл., 3 дні шарварків, або грішми — 6.00 зл. 4. Шкільні видатки: польсько-лемківське підручники, шкільні прибори для одной дитини річно 7 зл., опал, дрова (достава) до школи — 7 зл. 5. Господарські видатки: направа возів, плуга, борон, мотки, ланцюгів річно разом — 24.50 зл.; від буряка (2 корови) — 2 зл.; направа хати й будинок 20 зл. 6. Одежа для цілої рідні річно 150 зл. 7. Інші видатки: псу на „менталь“ — 3 зл.; табачио до воза і коня — 0.70 зл. 8. Непотрібні видатки: за працю, паперці, драмки — 60 зл. (хочинська теж „файчать!“). Против річно при ріжних нагодах: кермаси, мясниці, пушчани, музики, та другі „докази“ — 80 зл. 9. Належні видатки: брак табачки при возі, коні; неприписова їзда, снарні, прощеси за „образу гонору“, суди, „гадукати“, але це не рахуємо; припустім, що такого не буде! 10. Конечні видатки: закупоно поживи, передановок (мука, тиндирця, пендаци, жито, кукевца дитини) — 80 зл. Видаток на сіль, річно — 5.75 зл. Нафта й сірники річно — 15.10 зл. Річні розходи (конечні) разом: 501.15 зл. У дохід було 402.50 зл. — менше розхід 501.15 зл. буде анедобір на 98.65 зл. Отже велике господарське манко і шестеро бахурів (вічно голодних!).

Значуємо, що це білянськ заможнішого газди. Білянськоток таких наших газдів, які мають 1, 2 морги, або зовсім не мають поля, — а таких — як зівід на небі! — робитьсє одним словом: біда, нужда, голод, недоля!!!

Самозрозуміле, що між білянсами багатших господарів будуть ріжницї, бо роки не однакові, раз краще поле зародить, другим разом „дойджик“ замочить, але зате доходи у всіх будуть однакові: чотири великі зера. З того бачимо, що конечно треба переходити на годівельну господарку та захоплювати у свої руки всі галузі домашнього й позахатнього промислу. Тут наші білянськи.

Свій Евчин.

Українці за Сяном пам'ятають про Рідну Школу.

Всякі змагання ворогів українського народу відокремити лемків від українців і з лемків створити окремий „нарід“ — натрапляють на рішучий спротив самих лемків, які не тільки почувуються українцями, але й при кожній нагоді засвідчують це ділом. Одним з чергових таких доказів є коляда на Рідну Школу. Цей гарний стародавній звичай використовують лемківські колядники не на власну кишеню, тільки на дорогу всім нам всенародно установу Рідну Школу. Ось приклад: У маленькому лемківському селі Вої коло Володзьки безрівського повіту де нема ні одного інтелігента, зібралася: Володимир Кошик, Осип Дутко, Михайло Венгрии і Осип Оприсак, пішли з колядою і збрали 13 зл. 55 сот. та післали ті гроші до Головної Управи Р. Ш. у Львові. Велика дяка лемківським колядникам і всім лемківським жертводавцям. Ця коляда Рідній Школі тим дорожча, бо це наглядний доказ їхнього кровного єднання з усіми українцями.

Другий приклад: Громадяни села Чорна Вода, біля Коростенка над Дунайцем, зложили з нагоди хо-

дження священника зі свяченою водою 3 злотих на Рідну Школу. Добровільні датки склали громадяни: Василь Хромчак 1 зл., Андрій Радик 1 зл., Павло Шимчак 1 зл., Марія Вислоцька 1 зл., Кость Масляк 1 зл., і громадяни села Явірок: Іван Оприсак 1 зл., Н. Н. 2 зл.

У Шклярах, коло Римонова-Живця (свицького повіту) громадяни Семан Стець, Осип Югас, Микола Стець, Петро Котис, Теодор Петрович та інші закладували на Рідну Школу 17,39 зол. Гроші вислали впрод до Українського Педагог. Т-ва у Львові. Це дає найкращий доказ, що наші брати за Сяном не якісь москалі, лише свідомі й характерні Українці.

Також свідомі громадяни села Велика Ростока, коло Криничі зложили на дар Рідній Школі 10 зл. Врешті свідомо молодь у Злочьким зложила 8 зл. як святочний дар Р. Ш. через адм. „Н. Л.“.

З цих прикладів бачимо, що наші Брати в Карпатах пам'ятають про Рідну Школу й це дає незбитий доказ, що Лемківщина невіддільна частина великого Українського Народу.

Документ часу.

(Чи співання гімну-молитви „Боже Великий...“ це провокація?).

В дні 20. грудня 1936 р. в неділю, українсько-католицькі вірні в Боську заспівали у своїй церкві пісню Богослуження український гімн-молитву: „Боже Великий...“ Шому стався перешкодити один з місцевих москвофілів нарочним співання церковної пісні: „О хто, хто Николая любить...“, одначе тому, що їхню за ним не потягав, перестав співати. В звязку з тим Впр. о. декан Михайло Величко парох в Боську, отримав на днях з Римонова-Живця письмо такого змісту:

„Ординаріят
Апостольскої Администрації
Лемковщини
в Римонові-Здрой
ч. 27.
До
Всечесного Отця
Михайла Величко
в Боську.

Дойшло до вѣдомости Ординаріята, що в мѣсцевой церкві по Службѣ Божой майже кожой недѣлѣ и свята мѣсцевий дяк и хоръ

пѣлъ проводить и при всѣхуачахъ о. Николая Головача спѣвае гимнъ „Боже Великий“.

Дня 19. 12. 1936 вѣ свято св. О. Николая часть вѣрнихъ спѣвала „Боже Великий“, а часть спровокована и виведена зо рѣвногави зачала спѣвати „О кто, кто Николая любить“. Вѣ церквѣ повстало замѣшанье.

Поручается донести сюда, чи наведеніє факти мають мѣсце вѣ церквѣ, а головнво фактъ дня 19. 12. 1936, и чи о. Головачъ бере участь вѣ хорѣ?

В случаю запереченя повисшихъ фактѣвъ буде заряджене слѣдство. Отъ Ординаріята Апост. Администрації — Римоновѣ-Здрой, дня 16. сѣчня 1937. о. Медвецкій“.

З повищого письма довідуюмося, що співання апробованого церковними властими гімну-молитви „Боже Воликий...“ це провокація та що вона виводить з рівногави москвофілів, а передусім самого о. Медвецкого і його „коханик“ додрандиків. За цей „небувалий зло-

чин“ вірних заповідатесья слѣдство, розуміється проти обох українських катол. священників в Боську, яких очікують за це церковні кари. Добре довідатись про це і запам'ятати собі такі рѣчи.

Поінформований.

„Руки нечестиві“.

Українські священники на Лемківщині ставлять й стараною жити в згоді й в християнській любові зі своїми „собратами“ — москвофілами. Такі самі мирні, миро-сусільні й братні відносини ставлять теж захвати Впр. о. Декан Михайло Величко, парох в Боську, з генеральним т. зв. „Коронним Дєканом Лемківщини“. Об'явом цього християнського, правдиво-товариського відношення було теж між ними почувствування цього останнього священика зі слугу в Боську, з чого ніхто не робив предмету якогось купна, або продажі.

Означе відносини змінилися під тим оглядом від хвалі, коли писаво нал Дошном записаво-урошна, деканатська величавий конона, та від кози Босько стало немусо слядо в очах лад „Коронного Лєканя Лемківщини“. В звязку з тим Впр. о. Декан Величко дістає на днях з агнівною „опишоу“ поштової перелаз на 4 злот. з допискою на відтинку такого змісту:

„Даровихъ яблєкъ не принимаю зѣ и честивихъ. Вашихъ рукъ — тожъ посилаю за нихъ 4 зол.“.

Значить — на галку отношєвських „достойника“ — український дупшастий в Боську, лаятого лише, що він ширій й патріотичний Українець, має „руки нечестиві“, з яких Його Високости з Опшоду „не годиться“ бунити-то нічого заром принимати. А що прочі українські священники на Лемківщині нічим не рѣзнятьсѣ від свогого співотариння в Боську, хибя тільки своєю особовістю, вони теж мають мають руки „нечестиві“.

На це відповіло так: Якби це пришло на відтинку переказу написав якийсь вулицник, то ми це назвали би ординарним хамством. А що це зляза світот, стуже відповідний назви лад означення цього „духотворного“ виступу вѣшого москвофіла, нехай собі сам український читак відпукне!..

Клим Тарасівський.

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА“ В КІНІ.

Українське фільмове виробництво в Америці артиста Василя Авраменка випрацювало першу українську звукову фільму „Наталка Полтавка“, яку вже висвітлюють з великим успіхом в американських кінах.

Уживайте лише

знаменитий шикорій „ЛУНА“, здорової підмінки кава „ПРАЖИЇН“ і солодкової кава „ЛУНА“, виробів Української Кооп. фабрики „СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“ Львів XV, вул. Церковна 2.

Прилюдний запит до п. Міністра Освіти.

Чи вчителька, яка не вміє ні словечка по українськи, може вчити українських дітей? — Чи можна забороновати дітям говорити „Слава Ісусу Христу“?

Діло в 20 ч. поміщує:

„Дня 20. січня ц. р. призначив інспектор з Нового Сачка на місце вчительки, яка відійшла на емеритурі, нову вчительку до Одноклясової школи в Лелюхові, де викладавкою мовою навчання є мова українська. Ця нова вчителька не знає зовсім ні в слові ні в письмі нашої мови і володіє виключно польською мовою та знає ще французьку і німецьку мову. Слід зазначити, що в школі крім одної дитини зовсім нема дітей рим.-кат. обряду, бо діти прикордонної сторожі користають з поїзду і ходять до школи в Мушні. Нова вчителька звернулася до інспектора, щоб на її місце дав когось іншого, бо вона не знає мови місцевого населення. Але від інспектора дістала таку відповідь: „Niech się pani nauczy w 24 godz.“ В селі загальне недовдоволення, бо й так в останніх часах учили мало своєї мови, а тепер зовсім не будуть.

Одночасно інспектор видав обіжнік, яким змінив до теперішній

плану науки у школі в Лелюхові. Текст цього обіжніка такий:

Inspektorat Szkolny w Nowym Sączu. Dnia 12. grudnia 1936. Nr. 100/1 W związku z zapytaniem, jak należy rozumieć tygodniowy plan godzin dla szkół na Lemkowszczyźnie, wyjaśniam: 1) Pierwszy składnik oznacza naukę głosną, drugi składnik cichą; 2) Dla klasy I, wyznaczono razem na naukę języka pol. i ruskiego (2/3 + 1/3) godzin tygodniowo, czyli 4 godziny nauki głosnej i 3 godziny nauki cichej; Z tego należy przeznaczyć 2 godz. (2/3) nauki głosnej i 3 godziny nauki cichej na język ruski.

Дотепер у Лелюхові вчили виключно мови української в першій класі. Але навіть на основі цього нового плану інспектора треба би вчити 5 год. руської чи як „лемківської“ мови тижнево. Як же може вчити цієї мови призначена ним вчителька, що не знає ні „бе“ ні „де“ по українськи і навіть не розуміє людей, коли вони говорять до неї?! Першою лекцією нової вчительки було змушування наших

дітей говорити: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus“, замість „Слава Ісусу Христу“; тих, що не вміють говорити, загинає учителька до школи.

Тому ми, батьки наших дітей, звертаємося з запитом до П. М. Міністра Освіти, на якій основі позбавляють наших дітей права учити свій рідної української мови і на якій основі вимагає нова учителька поздорювання, що противиться нашому обряду? і викликую загальне невдоволення в селі?!

Слід теж додати, що в найближчій селі Дубині контрактова вчителька від довшого часу є на відпустці і село згіхає за не дуже ще давніми часами, коли то вчив дяк, який не знав ніяких відпусток, коли не було ніяких шкільних бюджетів і діти вміли читати й писати. Тепер по шістьох роках або і більше ходження до школи діти зовсім не вміють читати. Вже другий місяць у цім селі нема ніякого учителя. Ось так треба в нас на Лемківщині саме тоді, коли багато українських учителів і учительок гірко бідую без праці. Тому може Пан Міністер вгляне в що справу і видасть відповідні доручення краківській шкільній кураторії.

Андрій Дудяк, Михайло Гащак,
Петро Чудак, Дмитро Ревіяк."

Як Гантошко найшов свого приятеля.

Юж ся добре змеркло, але Гантошко їди лаяв по стайні, то по обори; все шось там шпиртов.

Заспокоївши худібку, позанерав двері, отупив околомат соломи, жиби так до стайні не притягало. Сніг валів вонучами, що світла не било видно. Обтер ноги до сьвіту о порог, — сплюнув і пішов до халуци. Тільки як отворив двері, а дим гудів до сьвіту, як з якогю котла; то Гануська підпалювала в кухні й забрала на вісничі висунути бляху й такої бід ся набрало. Гантошко на то не зважав, бо він в тім дімі їци в старій халуці перебрив свої діти й юж-юг так не грізди в очі. До того юж був привичаний. Алі діти никак не могли витримати, мусіла Гануська аж на-ростіджати дветь отворити, й ледо за якої пів години дим розшійшовся. Алі зато в халуці змило як у псарні. Гантошко зняв біти і виліз постогуючи на пец.

— Гануські!

— Може маеш з лючку борцу теплого? Троха бим зів, бо ня аж дригавица хапає, так ем змерз.

— Та є, алі шн зимний. Почкай троха, няг го пригрю.

І Гануська зачала підкладувати сучі скіпки, жиби ліпше горіло.

— Вам діти аварю на вечерю — знайте — з білої мукі стеранки й нись юж будемо мати чим зямти, бо є молоко. Пай-за ся вотяляла.

Дитина з радости не могла сі ради дати, так ся тіншлі, яка то нись буде фяз-ня вечеря.

— Біла стеранка з молоком.

Недавню на столі стояла велика миска зі стеранком, а пара вонюлася аж під поवाद.

— Мі, стара там дай восібно, бо ми ся лехчи злагати з того пеця, там ем сі фаяні коник розігрів.

Гануська наляла повний ренделюк і подала газди на пец. Діти пообсїдали наоколо сїлі. За хвилью тільки било чути, як всі голосно сербали горячу страву. По вкчерці всі повилзали на пец; незасичували лямби, бо пощо надармо псути кафину, як ся нич не робит.

— Ані нич не прияде, ані нич; ані де вийти. Сїд, тай сїд, як в тім криміналі. Аж ся чоловікові нагирвило — поवाद Гантошко — сербачочи останні кроплі молока.

— Давню, як сі чоловік припомняє, арялі, скуби піря, сходняся сусїди до сусїдів, хлопці до дівчат. Сьміхн, крякі. Газди радилься, оповїдали сі о своїй біді: ходилі разом на торг, разом до церкви.

— Біло якусь мило жити. Яксь бида згода мило тим народом — а тепер?! Вржада тай вржада! Ані де вийти, ані з ким ся порадити, ані нич. Кожий тоби неприємів, кождий на чоловіка залїня — гадився в лисці води втоптити. Кожий собі самодобом.

— Добрі то поवाद Васько! — Найблишим моім приятелем і сусїдом є газета „Наш Лемко“.

— Тому ми тиж — стара — мусимо ту газету мати.

— Та я бим тиж хтіла — поवाद Гануська — алі, що з того. Хто гін так далено поїде до того Львова по ту газету? Немаємо ані доброго коня, а на коню нас не стати.

— Та де то так — стара — де? Пощо там Іхати? — зяньмовся старий Гантошко. — О, змені, Васько нємає такий рішєніє; там на нїм написиши, сїла грошей ся посилає і ся підїши Гантошко Карбує з Дурьвіч. Нєсєся на почу й там ся пусить. За кілька днів юж в нас газета.

— Коїл так, то всьой єдної. Пішлемо готи три злоті й будемо вїдїти, що з того буде.

На другий день, зараз діля Гантошко став зїорався, вивнєв зі скрині 3 злоті, зявляз мїшо в хустку й пішов до Васька. Васько їди слав. Баря ся втіши, що Гантошко став уд преддєлатнїкв найбільшої газдівської газети. Написали рішєніє і Васько зараз по сьвіданню відісно го на почу до Снока.

За тиждєнь приносить поліціян „Нашого Лемка“.

— Нємаєте людонькі — понятїя, яка била втіха в Гантошовой хмї.

— До лізної ночї читав Гантошко газету і толкував Ганусьці. Їа, і не міг начуудувати: що то ся в тім сьвіті робит. А нїч нїч не мочи. Допіро „Наш Лемко“ відкрив ми воци.

Михайло Зошак.

Замітка: Пей гарно й талановито написаний начерк зо сьльського життя, радо поміщуємо же і тому, що в цьому оповіданні вірно передано говір плісєнїчких українських сіл. Так говорить у Черчежі, Заболотнїх, Дурьвіч, і т. д. Такі короткі оповїданя, писанї місцевим лемківським говором, мають науково-досліднє значєня. Наші українські вчені не мусять Іхати аж на мїсяц, лишє з таких начерків мають змогу прослїдувати багатство нашої української мови.

НОВИНКИ.

— **Жидівська практика.** В містечку Дуклі мав жид Мендель Фінглінг свою пекарню. До цієї пекарні приходив на практику молодець до села Зиндранова Гриць Филип, син Михайла Нічо впрочім дивного, бо він хотів навчитися випікати хліб. Вміжчасі Мендель перенісся аж до Горлиць, бо в Дуклі гарячо було йому сидіти, стільки людей понатагав. І тут Грицьово практикував упродовж 22 місяців. Треба ще додати, що жид вимовив собі у батька Гриця „дем“ 100 доларів за науку сина. Врешті жид любив свого практиканта і прогнав. Справа опинилася в суді. Шойно суд виказав, що Мендель взагалі не мав права приймати учнів на практику і покарав жида 2 тижнями арешту при звороті коштів. З того бачимо, що кожну умову треба робити на умови та запам'ятати собі, що за умову, зокрема за науку, не треба при ремеслі платити. Але треба зате читати часописи, тоді жиди не будуть використовувати неспівідомі Грицьові. Врешті перед вступленням до терміну годиться написати до нашої Редакції за інформаціями, тоді ми точно пояснимо, що та як поступати.

— **Скажений пес** покусав у селі Бортині к. Горлиць 3 людей. Такого у Шимбарку вештає скажений пес і покусав 6 осіб. При таких нещастях слід поведомити найближчий постерунок поліції, або старство, а покусані повинні негайно поїхати до Кракова до Загальної Лічниці й то на кошт громади.

— **Конєкради при чеському кордоні.** Злі часи і скрута докучають людям. Тож деякі темняки у прикордонних селах пускаються на темні стежки, крадуть, що під руку попаде та „дварцують“ до Словаччини. Невдавно в Зиндрановій якійсь рабусі хотіли вкрати коня в господаря Мацка. Але замість крадоцького молодого коня вивели з стаїни старого коня, що йому теля відгризло хвіст. Коня залишили, бо його кожний міг би пізнати.

— **Горлорці.** У Долинах біля Горлиць у часі забави поблизя парубочки. Жертва ножиноків Василя і Й. Возняка — Лукашів Йосиф помер у шпиталі в Горлицях. Коли він, нещасні жертви темноти й москоського дурману, візьмється до культурної праці та замість ножа чи зуба від борони візьмате до рук книжку?

— **Покарало його за те, що минає свою кооперативу.** Газда М. Го-

рощак з Пантною поїхав до Горлиць по мuku на „бобальки“. В дорозі до хати хтось украв йому з воза 20 кг. мuki. Горощак эле зробив, що минає свою кооперативу, але ще гірше — злодій, бо він кинув погане світло на село Пантну, де дотепер нікому нічого не пропадало.

— **Безбожник чи легдокух темняк?** У парохіяльній церкві в Лічницях двоє лицемірів (назвиська не подаємо, бо віримо, що вони більше так погано не будуть поводитися!) винили між вірними з Кунькової й Білянки бучу, бо хотіли відістатися в часі відправи надвір (люди кажуть — на дзигаря або на шпацир) і стали розпихати людей та погрозувати ножем. Слушно каже наш дописувач: Памятай, осле один з другим, щоб тебе кара Божа не стрінула за збещення святого Дому. Пригадай собі, що сталося з Содомою й Гоморою — тоді віддохчесь тобі й панська краватка і дзигарі!! Щоб цього більше не було!

— **Большевики торгують лебішцями.** Важною є позиція в совітському білянісі товарової вимини зі Зл. Державами це експорт людських кістяків. Торік большевики вивезли до Зл. Держав 6.000 кістяків, по ціні 100 до 120 доларів. Центральне виробництво того експортового товару находиться в Ленінграді, куди „смірвіць“ приходить у величезній кількості із Соловєвських островів та совітських в'язниць. Своєю безконкурентнійстю у ділянці доставки кістяків большевики зачинають теж використовувати і в останньому часі піднесли ціни на цей „товар“.

— **Жахлива повіль в Америці.** Води ріки Огайо з допливами піднеслися наслідком зливних дощів у деяких сторонах на 18 метрів і залядали великі простори в степітах: Пенсильвенія, Вірджинія, Огайо, Меріленд, Кентекі, Індіана, Іллінойс, Теннісі, Арканзас і Місурі. Стокількикадесять родин находиться без даху над головою. Найбільше потерпіли міста Сінсінаті і Люїсвіль. Половина останнього міста находиться під водою. В Пітсбурзі заляло ціду торговельну ділянку, в Портсмесі 43 тисячі мешканців відризала вода. Влада переводить евакуацію цього міста. В ратуноківій акції бере участь військо. До стейтів, наацінених катастрофою повені, вирушили сотки самоходів, моторовий лодок і потягів з харчами і теплого одіжо, одначе мороз і сніговіля утруднюють рятункову акцію. Побуюються пошести тифу. Вода в ріці Огайо підноситься дальше.

— **Чудотворний чернець.** Як повідомляє канадійська преса, в Монтреалі помер у віці 91 літ чернець. Андрій, відомий з багатьох чудесних оздоровлень. Приходили до нього тисячі побожних з Канади і Зл. Держав. Із датків цих людей він зібрав 5 мільйонів доларів і за ті гроші побудував „базиліку св. Йосифа“, одну з найвеличавіших церков у Монтреалі. В його похороні взяло участь коло 600 тисяч осіб.

— **Вже вийшло з друку** перше число „НАША БАТЬКІВЩИНА“, краєзнавчо-туристичний місячник, орган Т-ва „Плай“, в якому находяться статті найвизначніших українських дослідників різних діялянок краєзнавства та мандрівництва. Цей багатолітній журнал, що пропагує пізнання Рідного Краю й ширить любов до нього, повинен найтисся в кожній українській хаті чи читальні. Один зшиток (24 ст. на ілюстраційним папері й у мистецькій обгортці) коштує 75 сотиків, — у передплаті: річно 5 зол., піврічно 3.50 зол. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, вул. Чарнецького к. 26. — Ступінь розвитку краєзнавства це найкраще мірило культури народу.

— **Крадежі й крадежі.** На Рівдво, як усі домашні Василя Біцарівського в Подлянах коло Гривнова пішли вночі на Всеночне помолитися до церкви, за той час якийсь „колядник“ заврався до Василевої хати та вкрав околу 150 злотих. А рештували циганчуки, але суддя їх звільнив.

— **Війна в Еспанії** все ще не вгаває. Безліч жертв пожирає та й кінець їй не видно. Наступ народних військ генерала Франка довго здержався на Мадрид, бо тут еспанські комуністи зібрали на свою оборону комуністів майже з усього світу. В останніх часах війська генерала Франка знову таки посуваються наперед. Хочуть окружити Мадрид з усіх боків, щоб з голоду мусив ім піддатися. В еспанську війну вмішані також другі держави. Бо то, де двоє б'ються, третій хотів би скористатися. Так, як можна банити з часописів, то комуністам помагати російські большевики, Франція, Чехія, Англія, Мексик, навіть Америка. Генералові Франкові помагати німці і трохи Італія. Всі кричать: не помагаймо ім, най б'ються самі, а кожна держава шле до Еспанії і військо і мушцію, що тільки вдасться пропхати. Бог один знає, до чого то воно може довести.

— **Прислудьте нам нових передплатників і присилайте дописи.**

Що діється в світі.

— В Англії сталася така цікава історія, що король Едвард VIII, зрікся престолу. Кажуть, що хотів женитися з одною розвідкою, що кинула вже двох чоловіків, але міністри не хотін на таке zgodитися.

— **З Бальшевії** наслідія вістка, що в в Москві 1-го ц. м. рано-вранці розстріляно засуджених на смерть 13-ох комуністів. Одначе це не є звичайних судовий процес, а щось несамовите — людське, якийсь дьявольський напад над людьми. Щоправда всі 16 підсудних небагато були варті. Всі вони вповні заслужили собі на шибеницю. Та цілий процес був якоюсь сатаністичною комедією. Підсудні один за другим обвинувачували себе в тому, що вони є в силі зробити найгірший злочинець при найпригідніших для злочину умовах. Кожна культурна людина ставити собі питання, чи przypadково в бальшевії всі вожаки разом з суддями і підсудними не подуріли. Може це дійсно якийсь масовое божевілля. Бритійський міністер війни Даф Купер м. ін. сказав таке: Один з найвизначніших російських комуністів признався отверго, що він спрочинив свідома 3500 залізничних катастроф. Чи можемо йому вірити? Чи взагалі можемо собі уявити, що такий злочин може статися? Всі підсудні калялися зі своїх злочинів і просили помилування. Та в серця їхніх недавніх спільників не було для них пощади і 13 підсудних розстріляно, 3-ох засуджено на 10 років, а одного на 3 роки тюрми.

— **Американські робітники** бють комуністів. У часі недавнього великого страйку у фабриках самоходів в Америці переконалися робітники, що комуністичні провідники підбунтували їх до страйку не тому, щоб вибороти кращі заробітки, але тому, щоб робітники страждали процу, вигододіли та були більше покiрпiвнi їм податніші на ключі комуністів. Прозрівши, робітники звернулися проти комуністичних баламутів. Окружили готель, де комуністичні „вожді“ бавилися і нараджувалися та хотіли зробити над ними самосуд. Але поліція перешкодила їм у панцирних самоходах вивезла комуністів у безпечне місце. Розярені робітники гнали на автах за поїздичними самоходами. Одно авто розбіглося і робітники забрали ранених комуністів, вивезли десь у закутину та повбивали як собак.

Бережіться денатурату, бо він смерть і каліцтво!

До великого діла!

Серед загальних злиднів нашої сучасності так часто те одне виднають як користе: мовляв наш нарід терезе і шораз менше вживає алкоголь я тютюну. І, здавалось б, що дійсно числа звичайно за ним, бо тільки 115 мільйонів видаємо на алкоголь і тютюну. 3 цих „глінь 115 мільйонів“ видаємо 45 мільйонів на алкоголь, а 70 на тютюну. В порівнянні з давніми, де більшіми числами те дійсно менше. Але ж ми на ділі ніяк не відчуваємо цієї поправки, може тому, що приходиться сродувати майже астрономічними числами: мільйонами, які важко собі уявити. Кожний добрий українець стривожиться на саму думку, про ці мільйони, бо ж він був певний, що при теперішній кризі й алкоголь і тютюну видати змаліли вже хочаб до півдюжма, а тут ще завжди виходять величезні числа. Мільйони народного тяжко здобутого гроша викидаємо на отрути! Але не інші речі дістаємо за них як тільки отрути, що линуть тіло й душу людини, скривляють її характер, ослаблюють її волю, дегенерують її потомків і так за непомірливості батьків мстяться з роду в рід. (у давніх „приятелів“ купуємо за наші мільйони!

Зрозуміло, що з обом отрутами береться сьогодні цілий світ. В одних державах повняються голосні й важкі закони, що обмежують, стримують, а то й наказують вживати отрути. У других громадянство бореться з ними шляхом організації й освідомовляння. І тільки тепер плах лишається нам українцям як заіб самоборони перед загніблю й нещастям.

У всіх державах світу лютеє є місцями збільшеної боротьби з ними звазом людства. В тому місці частіше й обильніше, як коли інде говорять слова остороги й заклику до тверезості. У тому місці теж Українське Протриально-гольне і Протриноктинне Товариство „Відроджен-

ня“ звертається до громадянства з такими головними осторогами:

Жадному народові обі отрути не насліді в минулому і не наносять в теперішності стільки лиха, що українському. Може тому, що він найдовше зі всіх, був і є в неволі, що висмоктує з нього найкращі сили й нищить його відпорність. І тому наш нарід перед іншими повинен боротися з отрутами, що загрожують його життя й зсмають його силу. Якщо й далі будемо пити й курити — самі себе винищуємо. До наших давніх ворогів прилучився новий, це страшніший: денатурат й етер. Вони не тільки з місця вбивають, анищують, але пускають в світ калік — лайкалхивших поміж калісами: сліпців. Шораз частіше приносять такі тривожні життя й зсмають його силу. Разом з горляком липом чи тютюном вони замінюють на в нарід калік і сліпців!

У лютий, міжнародному місяці зна гавь з отрутами ми клячемо до громадянства:

Киньте вживати погубні отрути! Геть з ними зі шоденого й святочного життя! Проганяйте їх зі своїх хат з публічного життя! Бережіться денатурату, бо він смерть і каліцтво! Не затрюйте себе готюненним димом! Ця повляна і паістурла отрута немеше грізна, як другі її поестри. А всі разом руйнують наше здоров'я й видаляють з Вас гріш, що скоро росте в мільйони. Бережіть своє здоров'я і здоров'я Ваших дітей! Не випрацуйте тьмаю придбаного майна на отрути!

Вам всім несемо славу остороги й заклику, разом з нами станути до боротьби з алкогольом і тютювом — ворогами українського народу. До тверезих і сильних належить майбутнє!

Голова Рада Українського Протриально-гольного й Протриноктинного Т-ва „ВІДРОДЖЕННЯ“
Іван Костюк, в. р. секретар.

Іменини президента Мосціцького.

Дня 1. лютого ц. р. з нагоди іменини Президента Мосціцького відбулося Богослуження в архиєпархіяльній храмі св. Юра в год. 9.

В цілій Польщі відбулися святочні обходи, гутірки і т. п. з на-

годи іменини найвищого державного достойника, який уже 11 рік виконує свій обовязок Президента.

Всі державні установи і багато приватних домів прикрашені державними прапорами.

Українці за океаном.

Дня 20. грудня 1936 р. Центральний Комітет Українських Національних Організацій улаштував велике свято „Просвіти“, в якому взяли участь усі українські організації й товариства з Нью Йорку й околиці. В програму ввійшли: „Ой, та Просвіта“ та святочний концерт з промовами й деклямаціями. Святочну промову виголосив відпоручник львівської централі громадянщин Михайло Дудра, орхестра М. Гайворонського й хор доповнили програму. Ціллю того свята було вказати великі заслуги та ролу Т-ва „Просвіта“ в відродженні українського народу. Свято, що відбулося в Українському Народному До-

мі, дало велику вартість, головню моральну.

В Уругваю живе поважне число української еміграції, яка починає творити свої перші національні клітини в роді просвітних гуртків та вести освітню — організаційну діяльність. Найсильніший гурток українців є в столиці Уругваю, Монтевідео, де існує українське товариство „Просвіта“, яке й провадить досить живу діяльність, гуртуючи у своїх рядах шораз більше число нашого громадянства. Це товариство є в постійних взаєминах з Т-вом „Просвіта“ в Аргентині, має св. бібліотеку й аматорський гурт які гарно розвиваються.

Просвіта у Суровичніх Полянах на Лемківщині.

(Початки читальні „Просвіти“ у Суровичніх Полянах. — Її розвиток і значіння перед війною. — Відновлення її діяльності після війни. — Заходи за збудуванням власної домівки для читальні. — Безуспішні спроби місцевих шабесгоїв).

Основником української читальні „Просвіти“ у Суровичніх Полянах біля містечка Яслиць на Лемківщині, заложеної в 1903 р., був місцевий, український душпастир, Всеч. о. Николай Бурнич, який душпастирствовав там від 1895-го до 1908-го року. В першому році своєї існування розвивалася й працювала ця читальня правильно. Нарід горнувся до неї, слухав читання книжок, та завчав у ній вчитися першої, вступної азбуки своєї пробудженої тоді, української, національної свідомості і знання. Цю свою українську національну свідомість та любов і стремління до українського національного відродження — поляничани цій якраз читальні закладають.

Опісля діяльність читальні „Просвіти“ у Суровичніх Полянах з незначних причин ослабла, а ожила знову в 1910 р., саме з приходом до цього села енергійного й діяльного, українського свещеника в особі Всеч. о. Івана Гринишина, котрий працював тут від 1909 до 1912 року. Цей ревний український душпастир — попри свою головну станкову працю, якою оживив релігійне життя в парохії, — причинився тут до найбільшого розвитку читальні „Просвіти“ перед війною. Відтак для господарського піднесення села, що то, положене в неурожайній, гористій околиці, засуджене на матеріальний недостаток, оснував він тут також кружок „Сільського Господаря“. А що у Суровичніх Полянах не заробило тоді, як тепер і тепер і впертх шабесгоїв, котрі через висиджування у місцевого жиди й і через пияństwo розтрачували свої господарства й запропащували ґрунти, отже Всеч. о. Іван Гринишин повинен був борювати проти явища, яке й треба признати, що через заволодіння в селі „Враньство Тверезости“, та через благородний вплив діяльної читальні „Просвіти“ відправив він силу й енергією цього чарковото, маеткового й морального ворога в парохії.

Завдяки читальні „Просвіти“ українська національна свідомість та українське зорганізоване культурно-освітнє життя села піднесло-

ся тоді високо. Поляничани, як свідомі й щиро-патріотичні Українці були тоді знані в цілій своїй околиці. А треба знати, що ця околиця, себто сусідні лемківські села, стояли тоді під переможним москвофільським впливом. До таких сіл належали тоді місцевості, як: Дальова, Липовень, Шкляри, голосно Суровича, де тоді душпастирствовав „твердий“, „русский диябляк“, а теперішній „загально відомий“, т. зв. „Коронний дзекап“ Лемківщини (що то в дні 29. XII. 1936 р. перешукував шафу одного поляняського господаря, п. Онуфрія Дзюби, і просив сира). Однак поляничани не робили собі нічого з цього „почесного“, „блаженного“ сусідства, а їх українське, національне життя, зосереджувало під стягом „Просвіти“, пляно до часів всевітньої війни своїм повним правильним руслом.

Відтак припинила вправді діяльність поляняської читальні „Просвіти“ всевітня війна, однак не вгасила української національної свідомості місцевих селян. Навпаки! При кінці війни — в часі хвилевої бездержавности — брали вони навіть почасті чинну участь у формуванні т. зв. Команецької Республіки у Вислоці Великій. Згодом їхня українська національна свідомість з подвійною силою віджила „особливо від часу, від коли в 1925. році управу місцевої парохії обняв енергійний й працюючий український свещеник, учасник визвольних змагань, Всеч. о. Теофіл Кмішкевич, теперішній парох в Суровиці. Старанням цього душпастиря відновлено в 1930 р. місцеву читальню „Просвіти“ а українська національна свідомість, зорганізованість і солідарність Поляничан поступила так далеко, що вони в 1928. і в 1930. рр. мимо знаних тодішніх обставин — як один муж голосували на українську національну листу.

Рівночасно зродилася в селі гадка збудування для місцевої читальні „Просвіти“ власну домівку. З матеріальною допомогою посилені патріотичні односельчані-емігранти з Америки, які за починем діяльного п. Костя Качурка зложили там і жертвували на ту

ціль 260 амер. доларів. Однак це пострєня читальняного будинку не приступлено через довгий час по тій причині, що між довшню, а горішню частиною села не було одностійности щодо площі, на котрій мав станути цей будинок, бо ксжна з них хотіла його мати у себе. Щойно в 1936 р. під впливом патріотичних одиць так у селі, як і в Америці погодилися якось щодо площі, відтак закуплено й обтєсано деревний матеріал — так що з весною бїжучого року проектується розпочати будови дому. Вправді не бракує теж в селі одиць, — вірних духові непохвального спадкоємства, бувших місцевих шабесгоїв, — одиць, котрі не конче потягають за цією будовою, бо воліли би з насолодою читати атакуючі релігій, духовенство й Церкву, а захвалюють большевію газети, відтак продавачі пролетарські“ календарі по чужих селах, та раді би засмічувати щоденно хату місцевого жиди доби жидівка кожного тяжча перед суботою муслиа робити по них порядки у себе, однак здоровий український патріотизм села переходить над ним до денного порядку. Він так рішений здвигнути у Суровичніх Полянах святиню своєї власної, національної освіти, науки й культури.

Отже є надія, що повищий спасений намір Поляничан таки стане довершеним фактом, та що Мати — „Просвіта“ отримає приміщення у своїй власній хаті у Суровичніх Полянах!.. Рівночасно Поляничані-емігранти в Америці не будуть мати причини побоюватися й соромитися, що їх щедра жертва піде на марне, та що їх країни в їх рідному селі не виявлять яксяд аз свогого, прийнятого на себе добродію, доброго й похвального, національного й громадянського обовязку. Отже до праці, Ви свідомі Поляничані! Не дозвольтє сплямити доброї слави Ваших свідомих і примірних українських батьків! Нехай собі Ваші шабесгої витирають щоденно жидівські пороти, та нехай висиджують, грають в карти, політкують та зводять „советський“ рай за столом у жиди, а Ви тимчасом будуйте за готомі гроші власний дім для читальні „Просвіти“ у Полянах!

Ярослав Волянський.

Присилайте передплату!

Юлія Тарнович.

Історичні пам'ятки в західніх Карпатах.

Глибші й важчі причини, які викликали прихід у карпатські землі чужоземних оселників, наводяться в тому, що вже в XV столітті почалися великі хлопські бунти й розрухи в Німеччині. Там село переживало тяжку неволю. Зновже XVI століття довело до того, що майже половина сільського населення в Німеччині вигинула і то внаслідок жорстокої поведінки німецьких магнатів.

Впрочім це саме діялось тоді в цілій Європі, зокрема у Франції, яка хоч мала марку культурної держави, — згідно з сучасними писателями (Ля Бруйєре 1689) — „Можна в полі побачити чорні посинілі, або обгорілі від сонця постаті, приковані до землі, що з дикими зазв'язтям гребуть, нишпорять у глині, щоб видерти відси який корінець, або найти зеренце. Ці постаті — люди хороняться на ніч до глиняних, з землі виплених кучок, їдять чорний — як їхня доля — хліб, ягоди, воду.“

Також і селяни у цілій Галичині залежний був від свого пана, дідича, відроблював ласку й неласку свого наставника. Одним писателем (кодексом), що забезпечував селянина та зарозом зачеркував межі його неволі, була совість дідича, одиночко заохорону, яка уможлиблювала життя села — як робучої сили — це був самолюбний розум, ексклюзивний інтерес двора, що наказував до деякої міри шанувати робучі сили села. Різні скарги, королевська опіка — мало-що помагали. Пани нічого не робили собі з комісії, ані королевських постанов (декретів). І то так далеко, що приміром — як уже не було змоги оборонити себе перед правом, та декотрий із хлопів уперто обстоював при своїйому (хоч і слухно!) — такого наказували забити або топити, його майно skonфісковано і роздати між своїх зашукників — мовляв — він бунтувався, належав до опришків, та вдержував взаємини з пограничними розбійниками.

Децю інакше представлялось життя в західніх Карпатах. Тут селянин рідше пастир до перших років XVII століття вільний, не знає ше твердого слова панщини, пасе свої стада овець, як головне його заняття — оплачується старості лісовими данинами, довозом будівельних матеріалів, гонтами, звіриною, овочами, медом, бобрами, кунями, пеструками з гір, потоків і замковою й воєнною службою. Він гордий виплеканий твердим життям у горах, сміливий, тож не дивне, що не так скоро дався себе втягнути в панщициане ярмо, ані при кінці XVI, ані в початках XVII століття, та боронив себе всіми способами перед старостами і державцями. Врешті самі старости вдоволялись, як час-до-часу одержали від населення високих, недоступних тоді гір — овецьку або сушених пестругів. Там лише могли жити такі люди — як Гнатко з Вісочна, що намішався зі старостинської влади, та в 1648, р. в часі кризавого бунту, як начальний повстанців добував замки й палив шляхотські двори.

До збільшеного поселництва в західні Карпати причинилися ще дві обставини. Розміщення осель має тут велике значіння з огляду на свою свободу, як теж на окрему різносторонність і то з різних оглядів. Карпатські віковіні ліси, багаті в дилку звірину, ріки багаті в рибу, підсоння, здоровий воздух і вода примушували оселенців підшукувати

під своє місце осідку такі сторони, які були для них найбільше доступні, догідні та корисні.

Врешті, якщо ближче застанемось над розбудовою осель, які відтак перетворились, або радше розрослись у села, чи теж в окремих середовищах у містечка, — бачимо, — що крім підсоння і природних гірських обставин важнішими чинниками для добору місця під осельництво, або (науково) для географії людських осель у західніх Карпатах, була самооборона перед лихими силами природи — як вилний рік, сильні вітри, грубі сніги, взаїмне полещування в щоденному заробітку та вквітні оборона перед зсінніми, посторожними воєрагами.

Також догідне місце для промислу і корисне положення для торгівлі, як теж і комунікаційні шляхи могли успішно вилити — wraz з історичною минуваністю — на деякі важні осередки осельництва в західніх Карпатах. Авігм колонізаторської борби, що головню розвивались на філіях історичних подій або західні окраїни в Карпатах, до того потреба оборони й використання кожного догіднішого місця для розвитку господарського життя — мали такий успіх, що оселі повставали найрадіше над ріками, або там, де багато джерельної чистої води: Завої, Дзюрдзів, Полави, Дарів, Токарня, Мшана, Святкова, Ганьчова, Гладішів, Висока, Криниця, Явіркі, Ріпки; звичайно або найрадіше на полудневому підніжжю гори. Інші оселі (села) розбудовувались рядом на одному березі ріки, або майже напереміну на обох боках ріки — потоки: Поляни Суровичі, Вислочок, Тарнавка, Мошанець, Тильва, Команьча, Шклярі; врешті на горбах: Чертеж, Свінчак, Дубрівка, Одрехова, Північна, Риманів, Чорнорік. Зновже інші села розрослись у ярах: Іздеби, Лодина, Улюч, Ростаїне, Старожі, Цецли, Клімківка, Босько, Гирова, Рогі, Дошниця, Святківка, Ванька, багато сіл на Підкарпатті.

Звичайно серед повені осель в окруженні багатьох сіл — наче в осередку виростало містечко або місто, що ставалося впродовж віків осідком освіти й торгівлі — купецтва: Мушина, Новий Торг, Горлиці, Жмигород, Коросоно, Дукля, Яслиська, Риманів, Березів, Заршин, Буківськко, Сянік, Фриштак, Стрижів¹⁾.

Села, що повставали в західніх Карпатах, одержували різні права і привілеї: На волоському праві повставали села: Ветлина, Гійське (Гудьське), Душатин (зване зразу Пекарка), Дарів, Мошанець (Мошаниця), Лодина, Стебник, Ясін, Скородне, Росохате, Кринка, Середне Мале, Криве, Творильне, Затарниця, Явірчє, Смільчик, Хміль, Ступосяні, Журівни, Дидьова (Дідове), Солинка, Горб (Чистогорб), Воля Мигова, Манева (Манів), Шербанівка, Туряльськ, Команьча, Суровичі²⁾. Ці села мусли платити грошеві чинші (данину), десятину або данини з овець, ягнят і безрогої; податок у часі війни (беллікалія); куничне, одну куничку від кожної дочки заможнішого газди, як вона виходила заміж на друге, або чуже село, (Господарі в Довжиці, Богуші й Більчареві мусли складати для двора по одній, або по дві плясканки сира, кухонний гріш на ведення кухні старости й відроблювати по три дні в тиждні на двірськім.) (Далі буде).

¹⁾ Др. Любомир Савицький: З фізйографії зах. Карпат, Львів, 1908.

²⁾ О. гр. Стадницький: Про села так звані волоські на півн. узбіччі Карпат, Львів 1848.

Українська гр.-кат. церква в Репеді (Команеччина), збуд. 1824 р.

Українська гр.-кат. церква під покр. Всіх Святих у Мошанці (Римавишчина), збуд. 1834 р.

З наших сіл і міст.

Балутянка. Невеличке гірське село на захід від Риманова, належить до парохії в Дошні. У селі є кооператива, але вона — на жаль — за 9 років свого існування не принесла ані 9 грошів доходу — лише вічне чанко. Село страшно знищене. Молодь розпивається шпиритайкою, бо „керovníк“ кооперативи сам п'яного і других до сивухи захоює. А цей приклад вказала людям „славлена“ учителька — аж зі Львова — що в Балутинці заложила собі в школі „к'рам'к“ (люди чуда про цю пропінцію оповідають), скликувала молодь на „вечорне курс“, наперед поїла їх соками приправленим денатуратом і веда лекції. Але вона на щастя — виїхала до Петрової Волі. Дивуємося Балутянській молодці, що досі ще не п'язала, до чого веде пропінциство. Чи не жаль вам так марно прогайнованих вечор'я серед смердючих випарів тої чортівської шпиритай? Час і то найшій час — стягнитися! **Оса.**

Дальова. Стрінувся господар з Королика з газдою з Дальової та стали собі казку казати: як то давніше було в один і другим селі. Врадили, що зле було. Якійсь то Данько Паньчак був упродовж 15 років ксенжим лісним і по трохи потягав собі ялички з ліса. — Не буде і так знаку — повідає собі лісний, — бо яличка не грушка, сама росте в лісі.

Бідняга забув, що збанятко так довго воду носить, доки йому вухом не вірветься.

Тож, коли Данька позбавили лісництва, давай — буде тепер мститися. За свою честь і взяв собі мерседо на дорогу й пішов до Устроя жалі свої гіренькі виливати перед „дзеканом і коронним“ — няй заберуть зо села егомосція!

— Реку, як борше Юда Іскаріотський юдив на Хритса — так тепер кролицький „юдияш“ наюдив на свого вітця духовного. — За то, што на ксенжим ґрунті пас свою худобу, підгризав межу і газдуван у лісі, як у своїй коморі. Так то, так чесні люденькі! За твое життє ще й тебе бито!.. Лем не знати, што буде зо шнурком, бо тот Юда ся задзіргнув — а што зробить сес?! Пожмемо — увидеме!

— Оле — не забудьте — сусідо зайти до нас до Дальової, то ся чуда наслухате, як Параска оповідає, што тот „коронний дзекан“ видивляв, ходзі го по руках цюловала.

— Приду — налевимо приду.

УЛЮЧ НАД СЯНОМ.

Громадяни села Улюча вже від давна знають, що день 1-го листопада признаний на уряджування

інших свят і тому десятиліття свої кооперативи „Єдність“, святкували не 1-го, як це помижко подачо, а 8-го листопада 1936 р. Святочну академію, яка почалася відповідним кооперативним гимну, віткрив привітанням гостей містоґольова Нада. Ради Николай Морайко. Дальшу програму виповнили [Звіт із десятилітньої праці кооперативи — голова Нада. Ради о. Іван Гайдукевич; хорові точки місцевих хорів, які відспівали „По морю, по морю“, „Досить нам жалю“, „Задзвенімо“ і „Засяло сонце“; деклямації на кооп. теми — Весіль Морайко, Маруся і Стефін Пельц; відчитання привітів від всіх українських установ у Сяноці та доволічій читальне і кооператив — Володимир Поливка; вручення ювілейної грамоти о. Іванові Гайдукевичеві. Грамоту вручила Маруся Пельц, а промову до цього виголосив місцевий кооператор Николай Добрянський; реферат про значіння кооперації — Роман Солтківєвич; академію закінчено національним гимном. По академії місцевий аматорський ґурток відіграв одноактову комедію п. н. „Пан инспектор“, яка так, як і само свято, пройшла з повним моральним успіхом. **Учасник.**

Ї К куримо — то лше найліпші паперці і тутки (повноватки)

„КАДИНА“

Української фабрики Кооперативи „Будучність“ в Тернополі

ЛУБНА.

З Динова йду середньо доброю дорогою в західно сторону. По годинній подорожі доходжу до села Лубна. При вході до села бічною дорогою, кидається мені в очі новий будинок. Це читальня „Просвіти“. Іду її оглянути. Нараз стрічу голову читальні; він запрошує мене до середини та каже, що ним відбудеться тут Свято ділення профорою, на котре мене також запросив. Є це день 19. січня ц. р. Отож я як гість розкажу дещо про це Свято.

Свято zorganizоване через Вид. читальні, при співпраці членів. У Святі брав участь місцевий отець-парох і селяни. Учасників було понад 170. Свято зачав згаданий отець-парох вступним словом, де висказав велику радість, що наш нарід не забуває за свої звичаї. Далі ще говорив отець-парох, щоби наші селяни крпко держалися себеї віри, обряду і не підлягали чужим впливам.

„Дорогі селяни — говорив на заквітчення отець-парох — з цілого серця бажаю Вам всього найліпшого в сім новім році, щоби ми ділялися з шшого зєвтра і рівночасно звиваю вас до згоди і взаємної братньої любови, бо лише при помочі згоди, взаємної любови й втвірвалоті праці можна довершити великі діла“.

Відак відбувся обряд ділення профорою, прикрашений колядами колядами та словами рідної пісні. Ціла сая гомоніла співом, котрий ішов зі 170 грудей.

На закінчення Свята місцевий дяк представив суспільне життя і обставини села Лубин: „Перенесімся думкою яких 15 років взад — говорив він — і пригляньмося нашо національному життю, яке всно було і яке здобулки ми мали. Наше національне життя було дуже слабе. Дуже багато було таких, котрі не знали, хто вони є, які мають закони, які обовязки. На цасть знайдисно кілька національнїх свідомих одиниць, котрі своєю сицифивою працею розсівали зерно

національної свідомости. І дякувати Всевишньому їх праця не пішла намарне. Поволі роздзувався іскорки національного відродження нероду так, що в короткому часі розпалилася великим жаром. Ми не мали власної читальні, де можна було збиратися, прочитати добру книжку, часописі т. д. Суєдні села мали ще перед війною побудовані читальні, а в нас не було. Тому ім праця йшла далеко ліпше. Але ми змогли все побороти — вєніші перешкоди. Ми побудували власну домівку. Дуже велику матеріяльну помч в тім ділі оказали нам наші Браття зза океану, зокрема Пилип Васильовський, котрий ніколи за нас не забував і не забував, а також і за своє рідне село, але хоче для нього як найліпше. Заохочує до праці, піддержує духа народу, щоби той не угнився під тягарем невдач, але щоби зміло і твердо ішов вперед до країної будучности. Чєсть Йоуму за те!“

Свято закїчено відспіванням національного гимну, а пізніше відбулася забава. Підчас забави молодь поводилася прилично, так, як личить культурній людині.

Гіст.

УКРАЇНЦІ-ЛЕМКИ ДЛЯ СВОГО СВЯЩЕНИКА.

Українські греко-католицькі вірні в селі Баранків біля Дуклі на Лемківщині зложили квоту 80 зол. для припиненого у духовних чинностях своєїго буз. українського душпастиря о. Йосафата Кабарівського, завідателя в Святой Великій. Ще більшу квоту зложили йому теж на прожиток українці греко-католики з Зинранової. Прімр, гідний наслідування...

ДУБРІВКА РУСЬКА, ПОВ. СЯНК.

Наше село колись задурманене кацандством, ини одно зі свідоміших сіл Сянчинців. Читальня „Просвіти“, котра обєднує ціле село, числить понад 90 членів. Головою є А.

Зошак, що декларував площу під будову домівки читальні. Молодь горнється шире до читальні й опікується нею. Своборнічї Різдвяні Свята перевела наша молодь як слід, бо через два дні ходила з колядою по селі на Рідну Школу, а третєго дня відграла штуку „Турецької Старости“, котра принесла моральну та матеріяльну користь. Як доказ, що наша Дубрівка може зміло знатись одним зі свідоміших сіл ще й те, що грєсєдьяни Дубрівки зложили на Рідну Школу 53 зол. і 65 сот., котру то квоту в шлости віддано до Повітового Кружка Р. Ш. в Сяноці. Це гідна відповідь тим, що кажуть наче лемко не українець і його нічо не вяже з українським рухом. Треба бачити, „фарицей“, — з яким ентузіазмом і радістю йшла молодь (хлопці і дївчата) від хати до хати з колядою „Бог Прєдвїчний“ та з якою прихильністю старше громадянство давало коладу на Рідну Школу. Це не значай різдвяний, але вияв почуття любови та привязаннє до української ідеї, та національної єдности лемка до українського пня. Марні пляни вєргові, і до нічого не доведуть експерименти з лемком. Не поможе пересаджування ідейних українців євашеників, ані „всіх вас православних християн“ до нічого не доведе, бо лемко вже прозрів і знає куда має йти та кому повірити свій провід. І до цієї свідомости, до якої дійшла наша Дубрівка зєвтра дійде ціла наша Лемківщина. Для приміру подаю образець з тамтого року. На Йордан прїїхав до Сянока бушній адмінстратор о. Мащох. Коло церкви в Сяноці стоїть турток молоді з Дубрівки Руської і до них підходить поляк з Дубрівки, а один Дубрівчан каже до його: А вас тут пошто, то наш біскуп прїїхав, а не ваш?! А той поляк каже: Ей, здає сен, же он вєнцєр наш як ваш. Ті слова так шире були сказані поляком селянином, та такі були правдиві, що навіть тайний, що прислухувався тім розмові, усміхнувся і пішов даліше. В нашім селі кількох людей, що себе почували ні в цїх ні в тих, привела до читальні і зробила раз навєс з них українців. З ріжних сторін Лемківщини можна це почути, що ті „діяннє“ з Риманова помогли багатьом лемкам пізнати правду та своє українське „я“.

Національні ідеї не куєш у кайдани. Вона піде нестримно вперед.

Верну ще до нашої Дубрівки, вона перед війною була кацанд-

Замовляйте у Видаєні-цїві „Наш Лемко“ такі книжки
„БІБЛІОТЕКИ ЛЕМКІВЩИНИ“:

4. 1. „ІЛЮСТРОВАНІ ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ“,
4. 2. „УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ“,
4. 3. „СХІДНІМЕ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ“.

Всі три книжки багато ілюстровані разом з поштовою пересилкою тільки 5 зл. Спі ітіться з замовленням, бо наклад на вичєрпані. гроші посилайте розгрхуновим переказом ч. 141. на адресу:
„НАШ ЛЕМКО“, Львів, Зіжморевича 2.

ською твердиною та приближимо сянницьких вожака. Першим піонером українства на Дубрівці була ніколи нам незабутна учителька п. Шатинська, нині пані професора Равлюкова в Чернівцях, котрій цею дорогою заслано наш ширий привіт за посів національної ідеї, що дав так обильний збір, та Дубрівка стала свідомою українською громадою. Другим, просвітителем села нашого був студент теології з нашої Дубрівки, нині Ректор Духовної Семінарії в Стемфордї в Америці, о. Процько, (котрий на жаль нині забув чомусь про своє село). Третім працівником сталим у селі є ученик п. Шатинської, б. У. С. С. і начальник громади п. В. Подубинський. Єго заслуга найбільша, що нині читальня об'єднує около сотки членів. Могло би бути ще краще, якби так наші дубрівчани та дубрівчанки („велике дами“!), котрі зачисляють себе до інтелігенції, замість бездільно сидіти в хаті, бодай раз у тиждень заглянули до читальні та показали селянству, що вони навчилися у школі. Та де там!

Свій.

З ОСВІТНО-КУЛЬТ. РУХУ.

В дні 9. січня ц. р. в часі Різдва-них Свят Амаг. Гурток у Вороблику Кор., при Курку „Сільського Господаря“ відіграв оперетку „Свтантаня на Гончарівці“.

Вистава відбулась у примітливо урядженій салі громадського дому. Мимотого пройшла з повним моральним і матеріальним успіхом. Гра аматорів була бездоганна. На закінчення, молодий мужеський хор з Вороблика під умілою диригентурою В. Паночка відспівав ряд українських народних колядок і пісень, а по березі набита саяя нагородила виконавців догортривалими оплесками. Сміло вперед брати!

Лемківське дзеркало

Пам'ятайте добрі люди, що не гуряд у світі буде.

Повпивалися війни боги, один другому сідає на дороги.

Цей вертить мотвилем, тамтої московським крутить рилом.

Десь лісничий полює на дичину, большевик грабить цілу Україну.

Німцє тисне большевика, в Еспанії страшно, там оргія дика.

Кажуть: річ звичайна — таке диво, що у світі всюди криво;

світ спокою не знає, доки земля в крові не скупає.

І в нашому загумінку — виплєкли нам цюрку лакоминку.

З „Курієрка“ маємо газу — знов на пестрі православні полази.

Там „людове“ фаталашкі, від — „наш-слова руське ігранкі“.

Усе для нас у подарунку, аж з „багацтва“ круто в шлуку.

Може хоче дехто знати, що в столиці де чувати? Там жидівські всі загати. Самі Ройзи, Берки й Венігі в „тен Рімануф“, обмаль місця вже для Януф.

А з Іваном? Думка дика! Добре, що вмістива чуд гладыка.

Або у Онтоді? — Милія Боже! Там для чорта місце гоже.

Москєль-хрунь заложив собі сідалицє, бомбулюком трясєтє, варчить і свише

Недалєчко у Вербєлку бортєк

Ваніщо між тернями у гніздочку

— пожоже тут і там — пєстить свою фрайрєчку.. (Янцю!).

Часом фєвєкє ще він скрито, та що-ночі снів про повне коргєто.

На сьогодні досить, мороз і зима в хату просить. Але дальше знову буде, лєм не дайтєсь, людє!

Кум Чмєлєк перо даєї гострїтї.

Вєє запїше, як хто живе й як дїше.

Покїши жїйте мудро, оминайтє лихо, бо за бїду нїч не труднє.

Церковні брокати, бортї, френдалдї, панамї і нїтки Д. М. С. до вишиванья фєлонів і фан, готовї фєлони, фанї, пауки, хрєсти, чаї, дзвони, прапори для Товєрїстї і відзнаки, євангєлії і пречї переклєниї книги, образи і образці, сєтєла і кєдєла.

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43Л.
і в її сїпєлах у Львові, Ринок ч. 20.
в Перемїшлї, вул. Косцюшка ч. 5.

ЛИСТУВАННЯ.

Вл. Михайло Понтус, Канада: Щиро дякуємо, одержали. Осєрємо вислєли ми Вам кєлєндєр „Батьківщина“, „Крївїня“. Українсьє вєслєя й Малї соколята. Подздоровлєннє і побажаннє гараздє з Нєлєм Рєком.

Вл. Василь Грїшчєк, Амєрїка: Вашого шїного лїстєа з наєсною подякою ми одєржалє. По 12 примірникєв кожного числа „Н. Лєс.“ будємо посєлати, з Вашнє заєстрєженнєм годїсноє. Також кїтємує поєстєку 2 дол. від п. Марї Яремчєк на прєдєлєтє для Сєбє й свїдомого, ає бїлого грємєднїчєнє в Карпєлах. Жєртєв грємєднїчєк Марї Яремчєк тїмбєльшє далє нас шїно, що хоч п. Яремчєк родєм з сєлє Пєтєрїєвцє, п. Тернїєлєд, однїчє від впливом Вл. Стєпєнчєк, заїнтрєєсуєвалє Лємкївщїноє і старєтьєсь пєдєржєтї оєвїтєню прєщє. Гєрєзд.

Хв. Рєдєкцїє „Лємкївськєго Дзвонє“ в Нїє-Гєрєку, прєхоємо єєню дорогєню поїєсїтїєнє з єноєму цїноєму орєєнєтє: Хтє з нашнє Зємлєвцє у Нїє-Брєтєнї знєв бї прє смєртє Мїхєлєя Дубїкє, родєм з Мєскрєго, бїлє Сєнєко (якїй прєшовєлє у гєм. фєабрїцє залєзє) — хєй подєстє єноє адресє. Рївнєк прєхоємо Хв. Рєдєкцїє подєбєтї й прєсєлатї ємєєтєрєку смєртї Андрїєя Мєслєкє, родєм з Тернєвїкє, колєзє Рїмєнєвєцє, що поємє в Амбурї, Н. П. Щєбї мєтєрїєкї потрїбнї нашємє прєдєлєтєнєкємє до прєрєдєлєннє стєдкнєвнє спрєвє у тєрєшнїх судєлах.

Вл. Члєнєм хорє у Вїсочєнєх: Чн єє шкєдє будє мєсїєнє на тєкї помїшувєннєх? Вїрнєчє єноєго злогє не стєлєсь і єсї тїпємєє, що Ваш хор вєршєє зорєєдєновєннє єє в 1933 р. Дєй Боже єнїє в далєшнїх успїшнїх прєщє!

Вл. Дїмїтрє Гєлєєвїєк з Вєл. Рєст.: Щєрє дїкуємо — будє запїчєно по кїнєцє 1937 р. Ваш рєхєнок томє узнєвєно, що впрєдлєж 1936 р. прєголєдєє члєснєє і Вїєного рїдко одєрєжувєлє. Рївнєк шїрєо вдєчїєтї П. М. Є. і Є. П., що памєтєєтєє прє нас. Дєя Вєх брєтєрїє прївїт.

Нехай священники зроблять все, що можуть словом і ділом, щоб би пропихати яву пиянства з Христового стада, а навіть нехай старі, прихиливши повний повздержності, щоби могли відвернути невинену, нікого шч язєва загрожує Церкві і державі. — Папа Лев XIII.

Класа і гордість парохії

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

Коли хочете мати добрі дзвони замовляйте в одинокій українській ліярні дзвонів

Михайла Брилинського

Львів, Замарстинівська 41. Тел. 263-56.

За вартєвалєтєє даєтєсь гєрєнтїєнє на 25 лїт.
Умови прїєстєпнїє. Спїлатє рєтєтєнє.